

Najvažnejša oprema vsake šole so šolske klopi.

V novejši dobi se zida pri nas, v Dravski banovini, mnogo novih modernih šol, ki naj po svoji tehniški izvedbi ustrezajo vsem pedagoškim, zdravstvenim in higijskim predpisom. Ponosni smo lahko na te nove šolske zgradbe, ki niso le v ponos dotični šolski občini, temveč dvigajo predvsem splošen ugled našega šolstva na zunaj in istočasno dokummentirajo kulturo našega naroda. In ravno zaradi tega je popolnoma na mestu, da prinaša »Učit. Tovariš« slike takih modernih šolskih zgradb s primernimi opisi, da zainteresira tako tudi druge šolske občine za napredek in modernizacijo šolskih zgradb, posebno tam, kjer je to že davno neobhodno potrebno in kjer stara šolska poslopja ne odgovarjajo več duhu današnje dobe, ki jo preživljamo.

Za vsako novo stavbo pa je treba primernega načrta, ki odgovarja krajšnjim potrebam dotične šolske občine in njeni finančni zmoglosti. Na podlagi tega in na podlagi danega kapitala se prične z zidavo, seveda točno po odobrenem načrtu. Torej vse po načrtu!

Na eno pa navadno člani krajšnjih šolskih odborov pozabijo to je na načrte in izbiri šolskih klopi, ki so najvažnejši šolski inventar. Na šolske klopi polagajo odločilni faktorji po veliki večini vse premalo pažnje. Je pa jako važno, kakšna je klop, kako je postavljena, kako je visoka, kakšna je distanca med sedalom in ploščo, kakšna je plošča itd. Na vse to se moramo ozirati, ako hočemo, da bo ustrezala klop vsem zdravstvenim in modernim higijskim predpisom in da bo otrok sedel v njej svoji starosti in velikosti primerno, udobno, in se ne bo treba bati, da bi dolgotrajno sedenje v klopi škodovalo njegovemu zdravju. Koliko otrok, posebno slabokrvnih in onih slabe telesne konstitucije, si je za vedno pokvarilo svoje dragoceno zdravje in so postali kreteni, pa samo zaradi tega, ker so sedeli v klopih, ki niso bile zanje primerne. Noge brčkone niso segale do tal, naslonjalo klopi ni bilo v pravi višini s hrbtenico otrokova. Klop je imela mogoče v prvih razredih plus distanco, tako da je moral otrok pri pisanju sloneti s prsi na plošči itd.

Vse to so pogreški, ki jih najdemo skoro v sleherni šoli in ki premalo pazimo nanje.

Da se pa takim nedostatom izognemo, si moramo preskrbeti tudi za šolske klopi primerne načrte in detaile s potrebnimi dimenzijami in izberemo klopi, ki so najpraktičnejše in onih velikosti, ki ustrezajo starosti in velikosti otrok. Pri tem naj omenim, da mora imeti vsak razred praviloma po tri velikosti klopi, in če le mogoče dvosedežne.

Kako pa pri nas navadno prakticiramo, kadar zidamo novo šolo? Tu mislim seveda nabavo klopi. Kar je še dobro ohranjenih klopi, se prenesejo iz stare šole v novo, pa ne ozirajo se na to, če odgovarjajo zdravstvenim predpisom ali ne. Ostale klopi pa naredijo običajno domači obrtniki-mizarji, seveda po starih vzorcih in češ, da domači obrtnik pri tem tudi nekaj zasluži. Tako imamo lepo, moderno šolo, klopi pa take, kakršne so bile prej, ki niso in ki tudi sedaj ne odgovarjajo modernim zdravstvenim predpisom. In tako smo v novi šoli, glede klopi tam kjer smo bili prej v stari.

To ni prav! Te nedostatke, ki so predvsem v kvar zdravju naše nam izročene mladine — moramo enkrat temeljito odpraviti. To pa storimo najlažje na ta način, da vzame celotno zavezo v roke prosvetni oddelk Dravske banovine, mogoče referent, ki ima v rokah šolske zgradbe; ta naj preskrbi potrebne načrte, detaile in razne velikosti ter modele klopi, ki so za naše šole najprimernejše in najpraktičnejše.

Taki modeli in načrti z določenimi velikostmi klopi so baje prosvetnemu oddelku na razpolago, treba jih bo le komisijko in strokovno pregledati, oceniti in nato odobriti ter priporočiti vsem krajšnjim šolskim odborom.

Na ta način pridemo enkrat do enotnih in uporabnih šolskih klopi, ki bodo odgovarjale vsem zdravstvenim in higijskim predpisom. Kdo pa te klopi potem izdelava, je stvar krajnjega šolskega odbora. Klopi pa bodo vendar enkrat take, kakršne morajo biti.

R. G.

Splošne vesti.

— Uporaba šoloobveznih otrok »za varstvo dece in za pastirke« — na račun pouka. »Kmetovalca« od 15. decembra 1930, št. 22 poroča iz seje Glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani z dne 26. decembra, 1930: »Po sklepu zadnje odborne seje je zaprosila bansko upravo, naj šolski pouk razdeli tako, da ne bodo vsi otroci iz iste hiše naenkrat v šoli, ampak da ostanejo nekateri doma, v svrhu varstva dece in da izvršijo jejo posel pastirjeve.« — Do danes nismo vedeli, da spada v delokrog »Kmetijske družbe« po novih pravilih tudi vmešavanje v prosvetno upravo zadeve in da je šolstvo dobilo novo instanco. Po šolskem zakonu imajo krajšnji šolski odbori in rodiljski sestanki pravico se obračati v šolskih zadevah do oblasti, kar si prisvaja »Kmetijska družba«.

— Kako se meče učiteljstvo iz Kmetijske družbe in kako se mu otežkoča delo pri njej: Zapisnik seje glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani z dne 30. januarja 1930, pod: Uradnimi vestmi — donesen v »Kmetovalcu« št. 4 z dne 28. februarja. (nadaljevanje sejnega zapisnika) ima sledeče: »Nekatere podružnice so se pritoževale, da nimajo pravega voditelja ki bi vodil podružnične knjige in njih celotno poslovanje, kot pa samo učitelja, ki pa ne more postati redni član. Želijo, da bi se našla možnost sodelovanja takih učiteljev, ki so zavzeti za kmetijstvo. Po daljših obravnavah je glavni odbor zavzel naslednje stališče: Osebe, ki po družbinskih pravilih ne morejo postati redni člani družbe, ne morejo niti voliti niti biti voljeni v podruž-

nični odbor. Vsakdo pa lahko postane izredni član družbe. Če želi podružnica, da bi tak izredni član pomagal v podružničnem odboru, oziroma če smatra, da je to za obstoj podružnice neobhodno potrebno, sme zaprositi glavni odbor za dovoljenje, da ga pritegne k sodelovanju v odboru. Tako dovoljenje izda glavni odbor za vsak primer posebej, če uvidi, da je to za obstoj podružnice neobhodno potrebno. Obenem je odbor izdal tozadevno dovoljenje podružnici v Laporju za tamošnjega učitelja in podružnici v Doleh pri Litiji za tamošnjega šolskega upravitelja.« — Tako mora učitelj šele čakati na prošnjo podružnice in dovoljenje glavnega odbora, da sme za kmetijstvo pri družbi sploh delati. Zakon o narodnih šolah pa mu nalaga dolžnost, da mora delati. In oblasti ne ukredujejo ničesar, da se taki pojavi, naperjeni proti učiteljskemu stanu odpravijo. — Kot redne članke pa se je učitelje pri »Kmetijski družbi« izključilo na sledeči način: Nova pravila, izdana po 6. januarju 1929, se glase sledeče: § 5. Člani so redni in izredni. Za redne članke, katerim izključno pristoji pravica glasovanja na zborovanjih ter aktivna in pasivna volilna pravica v društvene zastope, se sprejemajo te osebe, ki se dejansko bavijo s kmetijstvom bodisi kot lastniki, bodisi kot užitniki ali zakupniki posestev od katerih je predpisana zemljarina, ter redno najmanj eno lastno govedo in pa osebe ki so dovršile z uspehom strokovno-kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živinozdravniško visoko šolo, dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic. Vse druge članke se smatrajo za izredne članke. § 8. Izredni člani imajo iste dolžnosti in iste pravice kakor redni člani, izvzemši pravico glasovanja ter aktivno in pas-

ivno volilno pravico v društvene zastope razen strokovnih odsekov po § 23. — Izvleček iz družbenih pravil je objavljen (podrobnejše) v številki 22. »Kmetovalca« z dne 30. novembra 1929.

— Nove sokolske publikacije. Jugoslovnska sokolska matica je izdala 3 zvezke sokolske knjižnice, in sicer: 1. zvezek (E. Gangl): »O sokolski ideji«, 2. zvezek ing. Lado Bevc: »Sokolstvo in prosvetno delo« in 3. izvezek dr. Miroslav Tyrš: »Naš zadatak, smer i cilj«. — V posebni knjigi je pa izšel celoten ustroj Sokola kraljevine Jugoslavije pod naslovom »Organizacija saveza Sokola kraljevine Jugoslavije«. Ta knjiga je zelo obsežna in obsega sledeče: Manifest Saveza; zakon o SKJ; uredba o likvidaciji Jug. Sokola, Hrvatskega Sokola, Orla in Srpskega Sokola; statut o organizaciji SKJ; uredba o olajšavah službe v kadru za člane SKJ. V upravnem delu vsebuje poslovnik in pravilnik za glavno skupščino, za seje izvršnega odbora, prosvetnega odbora, revizijskega odbora, gospodarskega odbora, nadzorstva, pravne in organizacijskega odbora, častnega razsodišča itd. Dalje so vsi pravilniki in poslovniki, ki jih potrebujejo župe in društva. V tehničnem delu so predpisi za savez, župe in društva. Pod poglavjem odsekov tehniških organizacij so določbe in pravilniki za naraščaj in deco, smučarskega odseka, zimsko-sportnega odseka itd. Nadalje so poglavja o sokolskih znakih, o ruskem oddelku SKJ, pravilnik o voznih olajšavah za člane SKJ itd. Ob sklepu so v barvotisku slike vseh sokolskih krojev za člane, članice, naraščaj in deco. Cena prvih knjižicam je 3 Din, zadnji pa vezani 20 Din. Strani 225.

— Zakon o narodnih šolah mora imeti vsaka učiteljica in vsak učitelj, ker mora poznati nove predpise, po katerih se mora ravnati. Rabite ga dnevno in ga morate imeti vedno pri roki. Učiteljska tiskarna je znižala svoji izdaji ceno na Din 15. Ta izdaja vsebuje tudi zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije ter vse potrebne določbe iz zakona o učiteljskih in srednjih šolah. Ako še nimate zakona, naročite ga takoj po dopisnici pri Učiteljski knjigarni v Ljubljani, dokler je še kaj zaloge.

— Društvo »Atena« pošilja šolam opomine za nenaročene knjige »Belo-modre knjižnice« v taki obliki, da nikakor ne moremo z njo soglašati. V dopisu pravijo, da je odbor sklenil, da bode po preteku 14 dnevnega plačilnega roka predložil seznam šol, ki so naši dolžniki, banski upravi. — Društvo bi si prav lahko prihranilo to neokusno grožnjo. Učiteljstvo je že ponovno izjavilo na svojih skupščinah, da ne prevzema odgovornosti za plačilo nenaročenih pošiljk. Zakaj v današnjih razmerah mora samo, kakor tudi krajšnji odbori s skrajno opreznostjo razpolagati z gmotnimi sredstvi ter naročati le to, kar je neobhodno potrebno. Razna založništva pa mislijo menda, da so šole in učiteljstvo samo za to tu, da bodo razpečavali njihova dela. In če to ne gre v taki množini in tako, kakor so si sama zamislila, je seveda zopet krivda na — učiteljstvu in ga je potreba naznaniti — banski upravi, seveda. V zadnjem času se vsiljujejo na podoben način La Fontainove basni v takem prevodu, da je Bog se usmili ter ga ne razume čisto niti odrasli — pa naj bi ga otrok! Knjiga v svoji opremi je res

skrajno nizke cene, a za tak jezik še vedno predraga, ker je — neuporabna. Zato je pa v interesu založništva samih, da že prenehajo s tem načinom razpečevanja ter s tem prihranijo sebi stroške, učiteljstvu pa nevoljo.

— Dramatska sekcija kluba učiteljskega naraščaja v Ljubljani uprizori v ponedeljek 16. t. m. ob 20. uri v dramskem gledališču Cankarjevo dramo: »Kralj na Betajnovici«. Največje plačilo za trud nam bo zanimanje inteligence za naše delo. Zato upamo, da se uprizoritve te drame učiteljstvo udeleži v lepem številu. — Vstopnice bodo pravočasno v predprodaji. — V nedeljo 15. t. m. ob 16. uri pa bo v telovadnici učiteljskega akademija, kjer nastopijo gojenci učiteljskega in vadniške učenci s pevskimi in godbenimi točkami ter deklamacijami. — Na obe prireditve vabi odbor.

— Združitev vseh pošarskih organizacij. V dneh 9. do 11. januarja t. l. so se vršila v Zagrebu posvetovanja p. t. t. uslužbencev iz vse države in se je razpravljalo o združitvi vseh dosedanjih množičnih organizacij v skupno edinstveno združenje. Vsi zastopniki so bili složni v tem, da je nujno potrebno, da se ustanovi enotna organizacija, ki bo edina zmogla uspešno delovati za splošno dobro p. t. t. nameščencev. Sprejet je bil v tem smislu soglasen sklep, da se združenje čimprej izvede. — »Naš Glas«.

— Profesorski dom v Beogradu. Glavna uprava jugoslovanskega proforskega društva je nedavno sklenila, da se bo sezidal s prispevki društvenih članov v Beogradu proforski dom, čim se nabere zadostna vsota denarja. Pri tem se je sklenilo, da se določijo prispevki tako-le: suplenti naj plačujejo po 3 Din mesečno, profesorji 8 in 7. skupine in predmetni učitelji po 6 Din, profesorji 6., 5. in 4. skupine po 10 Din, gimnazijski direktorji in inspektorji in načelniki 3. in 3. a skupine pa po 16 Din na mesec. Plačevanje prispevkov naj se začne s 1. januarjem 1931. Doslej je nabranih za zgradbo doma pol milijona dinarjev. — »Naš Glas«.

— Pristovšek Viktorija. V Ljubljani je 30. januarja t. l. po kratki bolezn umrla priljubljena tovarišica Pristovšek Viktorija, soproga šolskega upravitelja na Vrtači tovi. Frana Pristovškega in učitelja v pokoji. Pokojnica in njen soprog, ki sta prej službovala v Zalcu, sta bila znana daleč po Savinjski dolini in uživala splošen ugled. Oba sta se tudi mnogo udeleževala v javnem življenju v Savinjski dolini. Pogreb pokojnice je bil v nedeljo 1. februarja. Pogreba se je udeležilo zastopstvo UJU in mnogo tovarišev in tovarišic ter številni znanci in prijatelji pokojnice. Tovariši Pristovšku naše iskreno sožalje!

— Novomeško učiteljsko društvo bo zborovalo vsoboto 14. februarja t. l. Na dnevnem redu je predavanje tov. predsednika in tov. Angele Vodetove »Učiteljica v šoli in izven nje«. — Opozorilo vsem tovarišicam: Popoldne ob 2. uri sestanek učiteljic v svrhu razgovora o organiziranju tovarišic v društvu učiteljic.

— Velecenjeni g. urednik! slučajno sem čital v »Učiteljskem Tovarišu« štev. 25, od 22. januarja t. l. o razmerah in novi šoli na Senovem. Ker je ta članek zbudil precejšnjo senzacijo, dovolite mi, da Vas opozorim na nekatere netočnosti! 1. Glavno je, da šola stane danes 4.500.000 Din (eno ničlo odzadaj

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

V Ljubljani, Aleksandrova cesta 9/1.

kreditna zadruga državnih uslužbencev s sedežem

Daje nameščencem posojila, tudi ranžijaka, po 8% — Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 5—7% brez odbitka rentnega davka, torej povprečno 1/4% ugodneje kot drugod. Zlasti se priporoča malo varčevanje z najmanjšimi vložki od Din 10 — dalje.

Zahtevajte pojasnila. Telefon št. 3413. Ust. rač. 10.684. Ustanov. l. 1874.

LISTEK.

Bog že ve kateri kozi rog odbije.

Ugotovitev, da se mi ne more zaupati skrb za naše ceste, ki so tako važno prometno sredstvo, me je hudo razburila. Zeleč jasnosti v tej zadevi, se odpravim k modremu pismouku, da mi pojasni vse po vrsti in po lastnih izkušnjah ter doživetjih. »Ti, ki si moder,« mu dem, »povej mi, ali sem državljan, ali nisem?« »Seveda si, kdo pa dvomi?« me vpraša on. »Nihče ne dvomi! A ne gre za to. Za to gre: Ali imam kot državljan vse pravice ali jih nimam?« »Jih imaš!« »No, če jih imam; ali je to prav in dobro, da mi ne dovoli skrbeti za ceste kot vsakemu drugemu državljani, če plačujem celo kuluk zanje?« »No,« si pogladi brado modrijan-pismouk. »Če plačuješ kuluk, tedaj si že dovolj skrbel za ceste. Kaj hočeš še? Idi in hodi po njih in jih kvari kolikor ti drago, ko si že zanje plačal!«

»Ne razumeš me, pismouk!« se razburim jaz. »Saj jim ne očitam kuluka. Bog jim ga žegnaj! Četudi ga plačujemo točno 10 odstotkov — to se pravi več kot drugi, ki jim dohodki niso tako znani. Ali to mi ne gre v glavo. Zakaj ne bi smel jaz biti v cestnih odborih? Tega ne razumem, zakaj bi ne smel biti tudi kulturni polir, če sem že pionir?«

»A tako!« se zamisli modri mož. »Že razumem! Seveda, na videz je to krivica. Ali če jo natančneje premostiš in presodiš, ni krivica, ampak je tako popolnoma v redu in po pravici!«

»Kaj, tudi ti?« se začudim jaz. »Tudi ti, pravični, se z njimi strinjaš?«

»Moram se, moram! Pravica je le ena in le za eno plat. Če so oni v pravici, moraš biti ti v zmoti! Tako je to!« odgovori on.

»Dokaži!« zavpijem in udarim po mizi, zakaj hudo me je to bolelo.

»Bom!« de on in pove: »Glej, v mnogih krajih se to-le zgodi: meri se cesta — kdo naj pride pomagat z otroci? Ti! Sestavlja se prošnja na oblastvo za novo pot, ali za prepoved prehoda, ali za podporo — kdo naj jo sestavi in v lepem prepisi? Ti! Izračunati morajo koliko bodo občestnih kamenov potrebovali za toliko in toliko kilometrov ceste. Kdo naj se vsede in izračuna v potu svojega obraza na centimetre natančno? Ti! Zbere se blato na cesti pred šolo — kdo naj postroga to dobro gnojilo in spravi na šolski vrt? Ti in tvoji otroci. Izmislijo si morda cestarji veselico. Kdo naj jo otvori z lepim navdušenim govornom, naštevajoč zasluge, o katerih se jim niti ne sanja? Ti! Vedno in povsod ti!«

»No vidiš!« dem jaz. »Vidiš, moje zasluge so tolikšne — — — — —«

»Da ti ni treba še v odbore!« me prestrije modrijan. »Ti si s svojim delom že prišel na svoj račun. Čemu ti je treba še v odbore? V odbore naj grede tisti, ki se drugače ne morejo uveljaviti. Delo naj se porazdeli po pravici. Cesta je vseh in ne samo tvoja. Zanjso se moramo brigati vsi! In to pravično in po-

šteno. Nihče več nihče manj. Če se boš ti, ki se briagaš za ceste izven odbora, brigal zanje še v odboru — kaj naj potem ostane za druge? Potolazi se in hvali ga, ki ve, kako se mora delo porazdeliti!«

»Ali vendar!« se ugovarjam.

»No, kaj še?« vpraša modrijan.

»To mislim: § 22. zakona o narodnih šolah nalaga šolskim občinam skrb, da bodo vse poti, ki vodijo v šolo v dobrem stanju. Kako naj za to skrbim, če — — — — —«

»No, no!« me prekinje pismouk. »To je vendar jasno, kako. Otroke naženi na pot, da jo popravijo, če treba. To je vendar najlepši — rokotvorni pouk.«

Odšel sem potolažen domov, obul gojzarce in stopil spet na cesto, da se sprehodim po pravici po svojih 124 Din kuluka.

J. Ribičič.

Učitelj Čičigaj.

(Resnična sodobna zgodba.)

Oglušujoč vršile se je razlil iz šole. Za njim so se lovili otroci, razlilni in debeli prvošolarčki. Daleč, daleč tam na levi strani, so od fare sem spolzeli po mrzlem, sivem ozračju štirje trdni, zamolkli udarci. Ni se še otročad povsem porazgubila — njen krič je še, četudi v presledkih in pojemajoče, udarjal na rumeno zidovje vaške šole — ko se je sklonila čez šolski prag podolgovata glava z velikim, topim nosom in temno obrobjenimi očmi, klavrno se pozibaje na dolgem suhem vratu.

Globoko je zasopel učitelj Čičigaj in zamikal, ker ga je zahajajoče zimsko solnce začemelo v oči. Tako nenadoma ga je mraz objel s svojimi nabrušenimi kremplji, da je ves vtrepetal. Tesno se je zavil v dolgo, črno suknjo, si zavihal ovratnik čez štrleča ušesa in se pogreznil z dolgimi, opletajočimi nogami v sneg. Do kolencev je zaril roki v žepce; selest papirja ga je zabelel pod prsti, mraz neporavnane računa za suknjo ga je pogladil — do kolencev. Smešno se je lomil v pasu, ko je nameril dolge, majave korake v vas. Ogaben duh po hlevu je zavel od njega; natezel se ga je od šolskih klopi, kjer so ga izgubili šolarji...

Bog vedi, kakšne misli so zdajle preletele njegove možgane? Čez pepelnatostivo lice mu je hušnil zaničljiv smehlaj in mu spadal obraz v stariško, nagubano masko. Eh, da; jutri bo Sveti večer. Mogoče pa je nanj pomislil? Čisto spodobilo bi se takole, da bi šel za božične praznike domov. Prav prijazno bi bilo, ko bi šel na Stefanovo zvečer takole malo v kavarno, da bi visoki toni violin prevpili in takole malo potlačili, zatrli mukanje vaških govedi. Zares, čisto spodobilo bi se, ampak denar!

Take misli so se mu mogoče, podile po razgreti glavi. Mogoče? Bog vedi?

Veste Hrkotka, boste pač počakali, da vam bom plačal hrano in stanovanje. Tudi jaz moram čakati do aprila na nov budžet!« je pred dvema mesecema rdel pred kmetiško gospodino.

»Oj, gospod učitelj, bojo že poravnali,« je takrat z odprtimi usti zastrmela vanj kmetica. Ko so po Zdravimariji prasci cmokali iz

je pozabil tisk. (kratki); ker je pa še veliko neplačanih dolgov, amortizacijskih stroškov in obresti, tožb itd., itd. — Znaša vse skupaj okrog 5 milijonov. — 2. Zidava dimnikov in ventilacij je tako speljana, da je več učilnic pogostokrat zaprtih in se pouk ne more vršiti, ker dim in strupeni plini prihajajo med deskami izpod podov, posebno, če se zakuri kopalnica. 3. Stanovanja za samce pod streho

mi imenujemo »golobnjake«. So nehijska ter neprimerna. — Dimniki tako speljani kot straniščne cevi; v teh golobnjakih se ne more bivat, dokler je ogenj v peči. — (Dež lije pri oknih v sobe. Se oblastne kolavdacije ni bilo za šolo. — Opomba: Namen objave je bil pokazati napredek med prejšnjim in sedanjim stanjem, o nedostatkih nismo bili poučeni in je to tudi stvar uprave.

Zborovanja sreskih učiteljskih društev Dravske banovine.

SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo imelo svoje redno zborovanje v četrtek dne 12. februarja t. l. v Slovenski Bistrici ob 10. uri dopoldne na deški osnovni šoli. Tovariši (ice), časi za nas so zelo resni, zato naj nobeden ne izostane od tega zborovanja, ker se bodo na istem razpravljale zelo važne naše stanovske zadeve. — Miloš Tajnik, t. č. predsednik.

KAMNJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 14. februarja t. l. ob 9. uri v Domžalah. Dnevni red: 1. Stvarni pouk po načelih delovne šole — nadaljevanje — reševanje šolski nadzornik g. Lukežič. 2. Poročilo o seji širjega sosveta. 3. Stanovske zadeve. 4. Slučajnosti. — Udeležba obvezna. — Anton Arrigler, t. č. predsednik.

SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU — LJUBLJANA OKOLICA — vzhodni del bo zborovalo v soboto dne 14. februarja 1931. ob 9. uri v osnovni šoli v Mostah s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev po tov. predsedniku. 2. Predavanje g. dr. J. Rusa: »Človek in priroda v ljubljanski okolici«. 3. »Letovanje na Rabu« — predava tov. predsednik Kosin. 4. Raznoterosti. — Pridite polnoštevilno in točno, da niso predavatelji in zborovalci moteni. — Odbor.

ŠMARSKO-ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo dne 14. t. m. ob 10. uri v Rogški Slatini. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. »Narodopisno gradivo šmarsko-rogaško-kozjanskega okraja« — sodelovanje učiteljsva pri nabiranju, poroča g. prosv. inspektor dr. Fran Kotnik. 4. »Seja širjega sosveta in o statistiki našega izvenšolskega dela«, poroča tov. predsednik. 5. Slu-

čajnosti. Z ozirom na točko 3. dnevnega reda tovariši (ice) kozjanskega okraja vabljeni in dobrodošli.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVOMESKI IN TREBANJSKI SODNI OKRAJ bo zborovalo v soboto 14. februarja 1931. na osnovni šoli v Novem mestu ob 9. uri. Na vzporedju je med drugim predavanje tov. Vodetove: »Učiteljica v šoli in izven nje«.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO — zahodni del bo zborovalo v soboto dne 14. februarja ob 9. uri v telovadnici na Grabnu v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Nadomestne volitve. 3. Predavanje: Jože Krošelj: Kmetstvo nadaljevalne šole. 4. Raznoterosti.

LITIJSKO SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani dne 9. februarja 1931. ob 9. uri dopoldne z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev s situacijskim poročilom. 2. Poročilo o seji širjega sosveta z dne 1. februarja 1931., v katerem bo razmotrivan odmev izpadov na učiteljstvo; poroča tov. Z. Vrščajeva. 3. Poročilo tov. nadzornika Ivana Bezeljaka. 4. Slučajnosti. Pričetek točno ob napovedani uri. Storite vsi svojo stanovsko dolžnost!

PTUTJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je preložilo februarjsko zborovanje na 9. marca. Dnevni red bo pravočasno objavljen. — Odbor.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA bo imelo svoj občni zbor dne 14. februarja ob 10. uri, in sicer v državni osnovni šoli v Murski Soboti.

3. »Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljice: Prelog, III. deška.

Na prihodnjem zborovanju, ki se bo vršilo v februarju, poudarja funkcijonar UGP informativno poročilo o delovanju poslovalnice; tov. Lavrenčič demonstira telovadno uro.

J. Lukman, t. č. preds. A. Faganeli, t. č. tajnik.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MARIBOR LEVI IN DESNI BREG je imelo svoje zborovanje dne 16. decembra 1930. v Mariboru.

Od 135 članov je bilo navzočih 92, t. j. 68%.

Tov. predsednik Mirko Vauda je prisrčno pozdravil zborovalce, posebno nova člana društva: Franja Vrnčiča iz Rus in Zoro Zabuškovekovo. Slednjima želi, da se v našem društvu dobro počutita. O situacijskem poročilu predsednika se je razvila daljša debata o naših najbolj perečih stanovskih vprašanjih — stanarini, kurivu, pravilniku in o obetajočem se uradniškem zakonu.

Zapisnik zadnjega zborovanja je bil sprejet. Pri dopisih so bili storjeni potrebni sklepi. Poštna hranilnica obvešča, da je naše društvo sprejeto k Pošt. čekovnemu uradu pod št. 45.795.

Izvoljen je bil šolsko-upravni odsek, v katerem so vsi šolski upravitelji in tov. Pur Josip, Črno Jernej, Podgornik Filip, Kožuh Vilma, Konečnik Franja, Delak Pavla in Firm Irena. Ta odsek bo imel svoje seje redno pred vsakim zborovanjem ob 9. uri.

V stanovsko-razsodiščni odsek so bili izvoljeni: Firm Stefan, Petrovič Simon, Čiček Franjo, Konečnik Franja; namestniki: Berce

Stanovska organizacija UJU iz društev:

Poročila:

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BILJNJO OKOLICO je zborovalo 16. januarja 1931. na III. deški šoli.

Navzočih je bilo 58 članov. Na novo je pristopilo 7, izstopilo pa 5.

Razmotrivalo se je o vzrokih izstopanja, mnenja so bila različna: slabo gnotno stanje, osebnosti, netovarištvo in tudi neuspehi organizacije.

Tovariš predsednik je podal obširno poročilo o stanju v organizaciji ter med drugim poročal da je vodil deputacijo k banu, kateremu je predložil mizerni gnotni položaj učiteljsva ter ga informiral o šikanah, katerim je izpostavljeno osobito učiteljstvo na deželi zaradi kuriva in stanarine. Dalje je še čital razne dopise.

Tov. Kutin je poročal o mariborskih mladinskih zavodih, posebej še o dnevnem mestnem zavetišču.

Blagajničarka je poročala o skrajno nerednem poslovanju prejšnjega blagajnika ter na občo zahtevo prečitala imena dolžnikov.

Voljeni so bili še razni odseki:

1. Odsek za zbiranje zgodovinskega gradiva: Malenšek, III. deška, Lešnikova, vadnica, Čiček, Selnica.

2. Odsek za učiteljski naraščaj: Kožuh, Mešičkova, Hren.

polnih korit, je prekrizala roke čez trebuh in obstala sredi izbe pred osmeroglavo družino, ki je škrobotala z žlicami ob hrapavo steno ilovnate skleda: »Naš gospod so revež, da Bog pomaga... Anti jim bo treba do vuzma spregledati, ko pa nimajo budžeta...«

»Norica,« je vzrotil stari Hrk in se koj nato zarezal v prazno skledo. »Ej, Hrk že ve, saj je bil včasih že župan!«

»Budžet!!!« je skozi vse tri mesece, sleherni dan ključalo po Čičigovej lobanji.

Tudi to je mislil učitelj Čičigaj. Vzdrnil se je šele, ko se je približal prvim bajtam. Mukanje lačnih govedi mu je sunilo v uho; cviljenje požrešnih prasev se je gubilo med ropotom korit v svinjakihi.

»Bodo šli gospod za svetke v Ljubljano?« ga je pozdravila stara Grgurka, osebenjka na koncu vasi in pomolila razmršeno, sivo glavo skozi majhno, vegasto odprtino, ki naj bi bila okno...

Učitelj Čičigaj je ni slišal, ali pa je bil preveč pozoren na splašeno telico, ki je pri motoglavila nasproti njemu, se nenadoma okrenila in zdirjala nazaj v vas.

»Gospod učitelj so štemani postali,« se je hudovala Grgurka in se pogreznila v kolibo.

Drugo jutro se je učitelj Čičigaj zalezal. Opoldne je bil nejevoljen na ves svoj bedni položaj in se ni dotaknil obeda. Popoldne se je v mislih jezil na očeta, ker mu ni poslal tistih par dinarjev za pot. Ampak, kaj bo neki oče poslal, tisti ubogi strojnik, ki ga že dve leti grizejo želodčni krči; tisti ubogi stari Čičigaj, ki je polovico svoje mesečne plače znosil »želodčnim specialistom« in debelim

gospodom lekarnarjem. No, pa če bi vedel, da njegov sin nima tistih par dinarjev za pot, bi mu poslal, O, prav verjetno je, da bi mu poslal. Pa kako neki, ko pa mu sin ni prav nič omenil zaradi denarja. In nocoj je Sveti večer. O, čisto verjetno, da bo mati kje v kakšnem kotu jokala, ko ga ne bo domov...

Potagoma, čisto neopazno se je po prstih pritihtopil mrak v mrzlo sobo, kjer je slonel ob razki kmetiški peči učitelj Čičigaj.

Zakuril bi si v peči, da bi bilo toplo nocoj, ko je Sveti večer. Drv ni! Občina nima denarja za učiteljsko stanarino in za drva. Ja, kam pa pridemo? Nova cesta, nova šola pri fari, zdaj pa še to? O, potem bi pa občino prav gotovo vzel hudič...

Tudi to je mislil učitelj Čičigaj. Mogoče? Vzdrnil je in se kar počez vrgel na škripajočo posteljo.

Onstran luže se je pri bogatem Starihi v razsvetljeni izbi tiho, zategnjeno oglasila božična pesem:

Sveti Jožef z brado giblje,
z nogo ziblje
lepo dete Jezusaaa...

Na vrata je boječje potrkalo. Plašno je vstopila gospodarjeva Frančka v temno sobo in z drhtečim glasom postavila na mizo skledico ajdovih štrukljev: »Gospod, ko bi jedli, ko Vas ni bilo k večerji!« in je neslišno odšla.

Učitelj Čičigaj si je našel cigareto in se okrenil v zid.

Daleč, daleč, tam na levi strani so od fare sem brneli zvonovi v Sveto noč...

Lojze Zupanc.

Najmodernejše

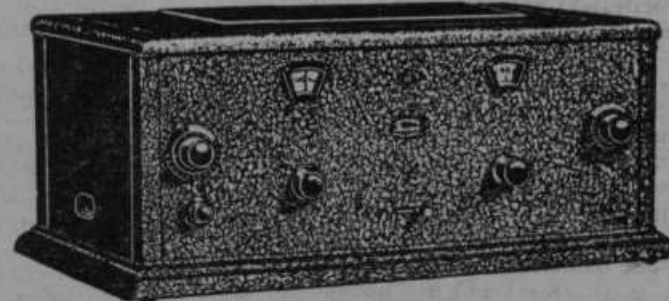
Najpopolnejše

Najsolidnejše

RADIONE

Cel svet igra in poje za Vas!

Kratki valovi 20-30 m. Normalni valovi 200-600 m. Dolgi valovi 600-3000 m

S štirielektronskim univerzalnim aparatom
«Radione» za popolen
priključek na izmen. tok
dobite vse oddajne postaje
sveta: Evropo — Azijo,
Afriko — Ameriko in
Avstralijo — — — —
Zahtevajte takoj ponudbo
za ta nedosegljivi aparat!

RADIO LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 5.

Josip, Bregant Hinko, Konečnik Ciril, Sauer Lea in Ditz Elza.

Sledilo je predavanje br. župnega staroste dr. Maksa Kovačiča, v katerem je razvijal stališče učiteljstva do Sokolstva in odnosno Sokolstva do učiteljstva, krasno osvetlil vprašanje v Sokolski miselnosti, poudaril najvažnejšo nalogo: pripraviti in vzgojiti mladino za bodoče velike dni. H koncu je podal potrebne mišljaje za snovanje in vodstvo novih društev in čet. Za važno in zanimivo predavanje so mu zborovalci izrazili svojo hvaležnost.

Sprejet je bil predlog tov. Vauda, v katerem zborovalci izrekajo iskreno zahvalo Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je prvi podvel potrebne korake v smeri izboljšanja gnotnega položaja učiteljstva.

Po razmotrivanju zadevi UGP in zadovoljstvu uradništva je bil sprejet naslednji predlog tov. Petroviča: »Ker so se začeli v zadnjem času množiti slučaj, da trgovci in obrtniki, kateri dajejo učiteljstvu kredit, izterjujejo prisilnim sodniškim potom neplačane zaostanke prosimo trgovske korporacije, da vplivajo potom svojega glasila na svoje članstvo, da isto še potrpi, ker bo morda vendar enkrat izpolnila vlada dano obljubo ter izdala uradniški zakon, s katerim bo baje povečala prejemke uradništva ter omogočila plačila dolgov. Trgovske korporacije naj zberejo material o dolgovih uradništva ter predložijo te številke g. ministru financ, da bo dobil isti jasno sliko o mizeriji uradništva, pa vzel tam, kjer je preveč in dal tja, kjer je premalo.

Poverjeništvu UJU Ljubljana naj blagovolj intervenerira pri Trgovskih korporacijah v gorenjem smislu.

Vauda M., t. č. preds. Šeško Iv., t. č. tajnik.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MARIBOR LEVI IN DESNI BREG je imelo svoj redni občni zbor dne 11. oktobra 1930. v Mariboru.

Od 134 članov navzočih 85, t. j. 63,5%. Svojo odsotnost so opravičili trije člani. V bodoče objavimo tudi one, ki brez posebne opravičbe izostanejo.

Tovariš predsednik M. Vauda se pred prehodom na dnevni red spomni v patriotsko zbranih besedah treh dogodkov: novih polkovnih praporov, žalostnega 6. septembra v Bazovici, istotako žalostne 10. letnice

koroskega plebiscita. Na njegov predlog so bile sprejete zadevne resolucije (objavljene v »Učit. Tovarišu« posebej!)

Nato preide na dnevni red, želi dobrodošlico novo vstopivšim članom, ki so: Koser Milan, Vollmajer Karel, Špendl Avgust, Konečnik Ciril, Veliščak Ivan. Odobri se zapisnik zadnjega zborovanja. Temu je sledilo letno in situacijsko poročilo predsednika, ki je na podlagi svojega točnega 150 števil obsegajočega opravilnika poročal splošno o delovanju društva, citiral pri izvajanjih o borbi za naše gnotne pravice besede dr. A. Medveda: Ne upaj od sveta plačila... Glavno paznjo in naglas je v svojem poročilu posvečal tovarištvu, kojega prvotna in vzgledna stanica bodi že posamezna šola s svojim učitelstvom. Geslo, v vsem našem organizacijskem in prosvetnem delu bodi: tovarištvo nad vse!

Tajniško poročilo (Ivan Šeško) izkazuje 4 odboreve seje, 5 zborovanj s povprečnim obiskom 59,6%, kar kaže v splošnem slab obisk in premalo zainteresiranosti članstva do organizacije, ne dosega one meje, kot bi to moralo biti zlasti v času, ko vse stoji v strnjeni borbi za izboljšanje svojega gnotnega položaja. Predavanj je bilo dvoje: Prvo g. sreskega šolskega nadzornika Ivana Tomažiča o vtisih z dunajskih osnovnih šol, drugo g. državnega pravdnika dr. Jančiča o mladinskem sodstvu po novem kazenskem zakonu. Resolucij, predlogov in sklepov je bilo sprejetih več na vsakem zborovanju.

Blagajnik (Ivan Dšura) je izkazal 2176,46 Din prebitka. Pregledovalca računov sta predlagala absolutorij, ki je bil sprejet.

Samoizobrazba: Delovalci so trije krožki, ki so imeli 8 sestankov.

Volitve. Z vzklikom je bil izvoljen skoraj ves stari odbor: predsednik Vauda Mirko, namestnica Delak Pavla, tajnik Šeško Ivan, blagajnik Dšura Ivan, odborniki: Ivanuš Val., Petrovič Simon, Kožuh Vilma, namestnika: Šajna Ivan in Mežan Irma.

Proračun: ostane kakor lani — 170 Din — oziroma 100 Din za upokojece in poročene učiteljice, plačljivo v desetih mesečnih obrokih po 17 Din, oziroma 10 Din. — Članarino pobirajo šolski upravitelji. Zaradi lažjega poslovanja pristopimo k pošt. ček. račun.

Ob prihodu v dom nas vrtar vpiše v tujsko knjigo ter nam oddeli sobe.

V sobi, ki mi je dodeljena, se nahajata že dva tovariša iz južne Srbije. Takoj se razplete med nami razgovor. Od dakle... itd. prične razgovor. Tovariš Cvetko Šutaković iz južnega dela Srbije pripoveduje govori o Slovencih — kako so se mu priljubili, kako jih spoštuje, »Da,« pravi, »Slovencem mi je rešil življenje. Tovariš Erbežnik iz Ljubljane — dobro se še spominjam. Bilo je one dni... Bolgari so bili grozni, ubijali so naše pope in učitelje. Ležal sem v bolnici v Prizrenu. Bolgari so me ubili, kor učitelju mi je grozila smrt. V Đakovici so se nahajali Avstrijci. Pobegnil sem k njim, da se spasim. Tu sem slučajno naletel na tovariša Erbežnika, ki je bil takrat oficir v avstrijski armadi. Z njim sem se lahko sporazumel, ker je zelo lepo govoril srbsko. Vzel me je v svoje varstvo ter uspešno tolmačil moj položaj drugim. Avstrijske oblasti me niso vrnile Bolgarom — bil sem rešen.

»Tovariš, pozdravi ga,« mi je še zabijeval Cvetko, preden smo se razšli. Obljubil sem mu, da ga potem izročam tovarišu Erbežniku, učitelju na gluhošlemnici v Ljubljani, najlepše pozdrave od Cvetka Šutakovića.

Ravno ob zaključku pisma me je iznenadilo lepo darilo. Tovarišica Anica Lebar je poslala tečajnikom, vsakemu izvod svojega dela »Oskrba manjnadarjenecv«. Srčna ji hvata!

J. Janežič.

Beograd, v januarju 1931.

Pismo iz Beograda.

Minili so pravoslavni prazniki. Vsi tovariši, ki obiskujejo tečaj za defektno dečo v Beogradu, so se že vrnili iz Slovenije, kjer so bili na božičnih počitnicah. Nekaj se jih je razmesitilo po stanovanjih, v katerih so bivali že pred Božičem del se jih je pa naselil v Dačkem domu UJU.

Takle »Dački dom« našega združenja je gotovo stanu v ponos in veselje. Brez dvoma pa tudi interes celokupnega naroda. Dom, ki leži nedaleč od Slavije* v lepem in najzdravejšem delu Beograda, je namenjen v prvi vrsti za prenočišče osnovnošolskim izletnikom ter članom UJU, ki za krajšo dobo obiskujejo Beograd. V domu je večje število velikih sob, kamor nameščajo deco. Poleg teh sob je tudi nekaj manjših za učiteljstvo. Dom ima večjo dvorano, kjer se vršijo zborovanja učiteljskih društev. Da se more dom izkoristiti kot prenočišče tudi ob priliki skupščin ter ob raznih prireditvah, so vse postelje za odrasle, tako da v takih prilikah dom lahko prenoči — do 60 oseb.

Ni pa dom samo prenočišče učiteljstva, ampak je tudi nekako skupno shajališče in faktor zbližanja vseh učiteljev iz cele države. V polni meri vrši to nalogo Dački dom v Beogradu.

Opomba: »Slavija«, važno križišče v Beogradu ter zaključek mestnega centra.